

GÜNCE'L

Ayık Bilgi Bülteni Yıl 4 - Sayı 36 Şubat 2011

Bu bültende yeni bir ebeveynlik yaklaşımına bakmak istedik. Lawrence Cohen'in yazdığı kitaptan alıntılarla oluşturduğumuz bu bültende "Playful Parenting" i "Oyuncu Ebeveyn Olmak" diye çevirdik. Son bölümde ise mesleki tecrübelerimizde gördüğümüz oyun ilişkilerindeki 7 anahtar kelimeye yer verdik. Keyifli okumalar!

Yeni Bir Ebeveynlik Yaklaşımı: Oyun Dolu Ebeveynlik!

Psikolojik Danışmanlık Eğitim ve
Grup Çalışmaları Merkezi

www.guncedanismanlik.net
info@guncedanismanlik.net

T: 0216 3807685
T/F: 0216 3807802

Oyun Dolu Ebeveynlik Yaklaşımı Nedir?

Çocuğa ve çocukluğa ait olduğunu varsaydığımız, oyunun ebeveynlikte ve ebeveyn-çocuk ilişkisindeki yerine önem veren bu yaklaşım, "oyuncu ebeveynlik" sayesinde ebeveyne, çocuğun dünyasına katılmayı, çocukla bağlanma üzerine odaklanmayı, birlikte kıkırdemeyi, oyunda çocuğun yönlendirmesine güvenmeyi ve bazen de rolleri değış tokuş etmeyi öneriyor.

Bu yaklaşımda ilk adım, yalnız hisseden veya kendini yatıştırma zorluğu çeken çocuğunu anne babanın tanınmasından geçiyor. Çünkü çocuklar ya içlerine kapanarak ya da aşırı hareketlilik göstererek bu zorluklarını açığa çıkarıyorlar.

Kimi çocuklar sadece "sıkıldım" derken, on iki yaşındaki bir çocuk "Kimse beni sevmiyor" diyebiliyor. Bu durumda anne babaların verdiği ilk tepki üzölmek veya çocuğu teselli etmek oluyor. Halbuki oyuncu anne babalık yaklaşımında çocuk için üzölmek yerine çocuğu bu izole durumdan çıkarmak için gerekli noktalar ele alınıyor. Çünkü oyuncu anne babalık, çocukla sürekli oyun oynamayı veya hayatın gerekliliklerini hafife almayı değıl, oyunu ve karşılıklı oyuncu bakış açısına sahip olmayı gerektiriyor. Böylelikle de anne baba çocuk arasındaki olumlu ilişki güçleniyor.

Peki Nasıl?

*Zaten bildiğiniz bir dünyaya girmek: Çoğu yetişkin için oyun oynamak kolay değıldir. Hatta çoğu "artık" (büyüdükleri için) oyun

oynayamayacaklarını belirtirler. Hâlbuki oyun oynamak öğrenilen/öğretilen bir durum değıldir. Bu nedenle çocuğu ile belirli sürelerde oyun oynamaya başlayan ebeveynler, çocukluklarından tanıdıkları bu dünyaya adapte olabilirler. Başlangıçta bu oldukça zor olabilir. Yere oturmak, bazen yorulmak, bazen kirlenmek yetişkin dünyasından oldukça uzak görünebilir. Ama çocuklar oyun kurmaya o denli hazır ve heveslidirler ki, ilk oyundan sonra her şey kendiliğinden gelişir.

*Başkası değıl anne ve babayla oyun oynamak: Çocuğun hayatından oyunu çekmek, yetişkinin hayatından yürümek veya düşünmeyi çekmek gibidir. Çocuklar kendi başlarına da oynayabilir ve bundan zevk de alabilirler. Ama anne ve babası ile oyun oynamak, çocuğa güven verdiği ve çocuğun ihtiyacı olduğunda anne-babasının orada olması söz konusu olduğü için kimseyle oynamaya benzemez. Bazen oyun öylesine kendiliğinden başlar ve öyle güzel devam eder ki anne ve babayla oyun oynamak çocuk için benzersiz bir tecrübeye dönüşebilir.

*Bazı durumlarda anne ve babayla oyun oynamak daha da önem kazanır: Çocuğun akranları ile bağlantı kurabilmesinde zorluk olduğunda, özgürce ve spontan oyun kurmakta zorlandığında, hayatında değışimler meydana geliyorsa (okula başlamak, kardeş doğumu, kayıp veya boşanma), veya kendini tehlikede hissediyorsa anne ve baba ile oyun oynamak çocuk için oldukça önem kazanır.

Yetişkinler Neden Oyun Oynamakta Zorlanırlar?

Oyun yetişkinlerin dünyasında öyle az yer kaplar ki, bir anne veya babanın çocuğu ile yerde oyun oynayabilmesi neredeyse üstün bir yetenek gibi yorumlanır. Bu konu ile ilgili bazı ipuçlarını bilmek, yetişkinlerin çocukları ile oyun oynarken neden zorlandıklarını anlamak ve onları uygun şekilde yönlendirmek açısından oldukça önemlidir.

Eğer çocuklarımız bizimle veya akranlarıyla iletişimde kurmakta zorlanırlarsa biz de onlarla aynı şekilde paralel duygular hissederiz. Üzgün, kızgın, sıkın, rahatsız hissederiz oyun oynarken. İçimizden oyun oynamak gelmeyebilir.

Çocuğun oynadığı oyun tekrarlayıcı, saldırgan veya engelleyici biçimde ise onları görmezden gelmek, ceza vermek veya uzaklaşmak isteriz.

Geçişler yetişkinler için de zordur. Biz de hayatımızda zihnimizi meşgul eden olaylar yaşarken, çocuklarımızla kendimizi vererek oyun oynamakta zorlanabiliriz.

Çocuklarımızın sağlığı veya hayatlarıyla ilgili bir tehlike söz konusu olduğunda da anne baba olarak oyun oynamak ikinci planda kalabilir.

Oyuncu Anne Babalıkta Önemli Anahtar Kelimeler

Heves: Çocukla oyun oynarken gerçekten oyun oynamaya hevesli olmak en önemli başlangıç noktası. Çünkü çocuklar zihninizin orada olmadığını veya dikkatinizi tam vermediğinizi hissederler. Bu da oyunun bağlayıcı etkisine en büyük darbedir.

Merak: Merak çocuğun iç dünyasını, konuştuğu karakterleri, kurduğu şehri veya yazdığı senaryoları ilgiyle izleyebilmektir. Merak etmek çocuğa "seni ve seninle ilgili her şeyi merak ediyorum, önemsiyorum" mesajı verir.

Karşılıklık: Oyun oynarken bazen hiç konuşulmasa da, his olarak oyunu iki kişinin karşılıklı ilişkisi olarak yaşamak çok önemlidir. Bu yüzden oyun oynarken düzeltmelerde bulunmak, sürekli mantığa büründürmek veya oyunu yönetmek oyunu tek kişinin oynadığı bir sürece çevirebilir.

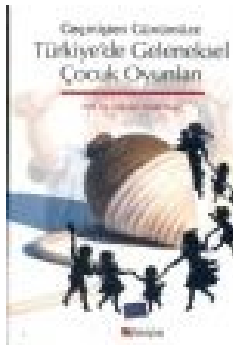
Zamanlama: Yorgunken, meşgulken oyun oynamak zordur. Oyun oynamayı gerçekten oyuncu olduğunuz zamanlara saklayın. Oyunun süresi uzun olmak zorunda değildir. On beş dakika süren bir diyalog bile ilişkiyi besleyebilir.

Şartsız kabul: Kurallı oyunlarda bile çocuğu şartsız olarak kabul etmek çok büyük bir önem taşır. Hileyi, hızı, yavaşlığı, rekabeti, tekrarı, değişiklik yapmayı kabul eden ebeveyn çocuğun psikolojik büyümesi için kıymetli bir alan sunar.

Esneklik: Ebeveynin oyuna, çocuğuna, duruma göre esneklik gösterebilmesi, gerçek hayatta da çocuğun uyum, adaptasyon ve problem çözme konusunda anne babasını nasıl model alacağı konusunda büyük önem taşır.

Spontanlık: Akılda bir planla başlansa bile oyunun sizi alıp götürdüğü yere gitmekten çekinmeyin. Kule yapmak için başladığınız legolardan hayali bir uzay gemisi çıkmışsa, planınızı cebinize koyup, uzay gemisine binmek oyuncu ebeveyn olmanın önemli bir yanındır.

GünceL'in Önerdikleri

Kitabın Adı: Geçmişten Günümüze Türkiye'de Geleneksel Çocuk Oyunları
Yazar: Doç. Dr. Handan Asude Basal
Yayınevi: Morpa Kültür Yayınları

Genellikle yetişkinler çocuk oyunlarını, çocuklarının hoşça vakit geçirmelerine yardımcı olan, eğlenceli, ancak amacı olmayan etkinlikler olarak düşünürler. Oysa oyun, çocuğun yaşamında önemli işlevi olan bir olgu ve çocuğun önemli bir görevidir. Oyun, kendiliğinden ortaya çıkan, hedefi olmayan ve mutluluk getiren serbest bir etkinliktir. Oyun, çocuğun iç dünyasını dıştaki sosyal dünya ile birleştirmesine yardım eder. Gander ve Gardiner'e (1998) göre, oyun sırasında çocuklar; duyu-hareket ve biliş becerilerinin birçoğunu vurgulamakta ve denetlemekte, ayrıca kavramları, toplumsal farkındalık ve toplumsal davranışları geliştirmektedir. Kısaca oyun, çocukları eğlendiren ve grup içinde karşılıklı anlayış, hoşgörü ve birbirine saygı göstererek yaşama duygularının temellerinin atılmasını sağlamaktadır.

Kitabın Adı: Playful Parenting
Yazar: Lawrence Cohen
Yayınevi: Random House Publishing

Çocukların yüksek özgüven ve özsaygıya sahip olabilmeleri ebeveynleri ile aralarındaki bağın güçlü olması gereklidir. Bu kitabın yazarı deneyimli bir oyun terapisti olarak çocuklar ile iletişim kurma yolu olarak oyunun önemini vurguluyor. Yazara göre çocuklar ile birlikte oyun oynayarak geçirilen zaman güçlü bağların kurulması için yeterli. Oyun önerilerinin yanı sıra günlük hayatta ortaya çıkabilecek bazı problemlerin çözümü için yardımcı olabilecek taktiklerin paylaşıldığı bu kitap aileler için farklı bir bakış açısı sağlıyor.